

РОСІЙСЬКО УКРАЇНСЬКИЙ КОНФЛІКТ: СУТНІСТЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розповідається про сутність російсько українського конфлікту

Ключові слова: війна, окупація, конфлікт, гібридна.

Abstract

The article deals with the Russian-Ukrainian conflict

Keywords: war, occupation, conflict, hybrid.

Вступ

Світова спільнота сьогодні дедалі частіше стикається з новими, нетрадиційними формами війн і конфліктів, які стали постійним атрибутом сучасного етапу міжнародних відносин. У багатьох регіонах світу посилюється міждержавне суперництво на регіональному і місцевому рівнях, що зумовлює зростання небезпеки виникнення значної кількості насильницьких конфліктів, більшість з яких набули форми збройного протистояння. Локальні війни і воєнні конфлікти різного масштабу та інтенсивності, що стали постійною формою силового вирішення політичних, територіальних, етнонаціональних, релігійних, економічних та інших протиріч, становлять одну з основних загроз як для національної, так і для міжнародної безпеки. Нова, глобальна епоха в історії людства поставила нові завдання в галузі вивчення основних тенденцій еволюції воєнно-політичних конфліктів. Одна з них стосується ідентифікації, здавалося б, давно й остаточно вирішених наукою питань – таких, як визначення війни, збройних конфліктів, воєнної агресії, причин, що їх породжують, мети, яку ставлять ініціатори протистоянь. Для України ця проблематика є особливо актуальною, оскільки ми повинні чітко визначити особливості того конфлікту, в якому перебуває

Україна та накреслити шляхи його подолання. Відтак ми повинні спочатку проаналізувати сутнісні ознаки таких понять як, «збройний конфлікт», «воєнний конфлікт» «війна». У класичному розумінні збройний конфлікт це, перш за все, – війна. Вона є фундаментальним соціально-політичним явищем, концептуалізацією сутності якого займалися багато відомих суспільствознавців, політологів, філософів.

Результат дослідження

П'ять років тому, в лютому 2014 року, розпочалася російсько-українська війна. Російська Федерація, порушуючи норми та принципи міжнародного права, двосторонні та багатосторонні угоди, анексувала Автономну Республіку Крим і Севастополь, окупувала окремі райони Донецької та Луганської областей. Для більшості громадян України напад Росії став шоком. Проте російсько-українське протистояння має глибоке історичне коріння. Витоки сучасної російсько-української війни можна віднайти в період становлення Російської імперії та її протистояння з українською державою у формі Гетьманщини.[1]

Окупація й анексія Криму Росією, що відбулася всупереч нормам міжнародного права, стала яскравим історичним прецедентом у сучасному світі. Громадяни України і міжнародна спільнота кардинально змінили своє ставлення до Росії. Оскільки російська окупація Криму триватиме невизначений час, то актуальність цієї проблеми є надзвичайно високою. Зі свого боку ми прагнемо, по-перше, провести логічно вмотивовану періодизацію подій з відображенням особливостей кожного етапу, по-друге, комплексно дослідити передумови, причини, привід, рушійні сили, хід подій, наслідки окупації й анексії Криму Росією в лютому – березні 2014 р., її сприйняття міжнародною

спільнотою і світовими медіа, по-третє, з'ясувати наслідки «кримської проблеми» як для України, так і для світової спільноти.[2]

Переважає більшість провідних міжнародних і вітчизняних політологів, воєнно-політичних експертів, військових спеціалістів та аналітиків поділяють думку, що в рамках реалізації підступної неоімперської «гібридної політики» Росією була розв'язана і зараз продовжується проти України так звана «гібридна війна», тобто повноцінна війна — «гібридна» по формі та «асиметрична» за змістом. Її відмінність характеризується як веденням агресивних військових дій під прикриттям незаконних (неформальних) збройних формувань, так і одночасним використанням широкого спектра політичних, економічних (в т. ч. енергетичних і торговельно-економічних), а також інформаційно-пропагандистських заходів, з яких, як правило, і починається ця «гібридна війна», та які її супроводжують впродовж усього періоду військових дій. Ряд провідних експертів Заходу небезпідставно називають її ще як «війна нового покоління» або «війна нової генерації». Російська стратегія такої війни спрямована, перш за все, проти слабких місць України і Заходу (США/НАТО), а не проти їх сили. Війна нового покоління відрізняється від більшості експертних поглядів-оцінок на "...гібридний конфлікт тим, що вона поєднує в собі непоказову, приховану підтримку державою-агресором незаконних збройних формувань з її безпосереднім, повноцінним та навіть з елементами хизування втручанням на всіх її етапах та у всіх формах" (визначення експертів американського дослідницького Фонду «Потомак»), . Окремі аспекти цієї стратегії проявлялися раніше в Чечні, Молдові та Грузії, але в Україні цю стратегію Росія одночасно і тестує, і вдосконалює. Разом з тим, за цей достатньо тривалий час (2,5 роки) ані в Україні, ані на Заході так і не було проведено ґрунтового дослідження щодо аналізу та оцінки висновків і уроків цієї «гібридної війни», які мали б лягти в основу розбудови сектору безпеки і оборони як окремих країн, так і коаліцій країн в умовах проведення «війн нового покоління» («війн нової генерації»). Приємним винятком стало дослідження «Війна нового покоління Росії» американського дослідницького Фонду «Потомак» під керівництвом його президента — провідного експерта з питань міжнародної безпеки та військової стратегії — доктора Філіпа Карбера, де були надані десять найбільш важливих воєнно-стратегічних і оперативнотактичних уроків, «...які армія США повинна винести з цього російсько-українського конфлікту, ...наймасштабнішого конфлікту в Європі після закінчення Другої світової війни». І це не дивно, оскільки цей зі світовим ім'ям вчений-міжнародник і військовий експерт близько двох десятків разів особисто побував на Донбасі, у тому числі безпосередньо у бойових порядках в зоні конфлікту. До речі, скорочена версія дослідження доктора Філіпа Карбера у співавторстві з військовим експертом Джошуа Тібольтом «Війна нового покоління Росії» надана ними спеціально для Центру «Борисфен Інтел», була опублікована у журналі геополітичної аналітики «БІНТЕЛ» [3]

Експерти Незалежного аналітичного центру геополітичних досліджень «Борисфен Інтел» ще в квітні 2016 року завершили проміжне аналітичне дослідження щодо двох перших років (2014-2016 рр.) російсько-українського конфлікту на тему «Збройна агресія Росії проти України: особливості підготовки і проведення; нові виклики і загрози», результати якого були апробовані як в Україні, так і за кордоном і знайшли визнання та підтримку. Сьогодні ми продовжимо це дослідження щодо основних висновків і уроків «гібридної війни» Росії проти України, які, на наш погляд, можуть бути корисними для вдосконалення та розбудови секторів безпеки і оборони в умовах планування, підготовки та проведення Росією «війн нового покоління» проти об'єднаної Європи (Європейського Союзу), США/НАТО та й інших країн, у т. ч. на пострадянському просторі.[4]

Висновки

У рамках гібридної війни Україна зіткнулася з такими факторами: Розрив науково-технічних і оборонно-промислових зв'язків між Україною та Росією (в умовах воєнної агресії Росії проти України), в умовах якого вкрай важливим і критично необхідним є завдання створення замкнених циклів виробництва в Україні основних (базових) типів озброєння та військової техніки — шляхом як оновлення технологічної інфраструктури на існуючих, так і створення нових оборонних підприємств, у тому числі в кооперації із західними та іншими країнами. Поширення фактів злочинного «державного мародерства» Російської Федерації на купованих територіях Криму, окремих районів Донецької і Луганської областей з вивезення в Росію обладнання та технічної і технологічної документації високотехнологічних (ауковесних) оборонних підприємств та об'єктів електротехнічної, металургійної і хімічної промисловості, а також транспорту та енергетики.

Використання Росією широкого спектру проблемних питань щодо постачання енергоносіїв в Україну, перш за все природного газу (обсяги, терміни, цінова політика, кабальні умови передоплати та оплати) — в якості чинника тиску на Україну, а також постачання енергоносіїв в Європу транзитом через Україну (обсяги, транзитна політика, маршрути постачання) — в якості чинника тиску на Європу та Україну. Посилення торговельно-економічного тиску на Україну, як однієї із форм економічної війни Росії проти України, шляхом: — систематичного порушення Російською Федерацією норм і правил Договору про зону вільної торгівлі СНД, підписаного 18.10.2011 р., а з 2016 року — скасування Російською Федерацією (в порушення положень і вимог Світової організації торгівлі — СОТ) режиму зони вільної торгівлі щодо України; введення Російською Федерацією проти України продовольчого ембарго та заборона на транзит українських товарів до інших країн СНД територією Росії; — порушення під тиском Російської Федерації країнами-членами Євразійського економічного союзу (Вірменією, Казахстаном, Киргизстаном, Білоруссю і самою Росією) норм і правил СОТ в ході проведення антидемпінгових і спеціальних захисних розслідувань

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2107122-gibridna-vijna-rosii-proti-ukraini-uroki-ta-visnovki.html>
2. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / Упорядн. П.П.Гай-Нижник. – К.: «МП Леся», 2016.
3. «Анексована» освіта в тимчасово окупованому Криму. Моніторинговий звіт (2015 р.). – К., 2015.
4. Борщевський С. Війна проти України. Другий фронт: гуманітарний // День. – 2016. – № 179. – 5 жовтня.

Швец Євгеній Олександрович – студент групи ІКІ-186, факультет Інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця, Jeka5A4@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Shvets Yevhenii - student of group 1KE-18b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Jeka5A4@gmail.com

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com